

Uwagi i uzupełnienia
do materiału dot. „Kwatery Zasłużonych”
w Kwaterze V Starego Cmentarza w
Tarnowie
opracowanego przez mgr Antoniego Sytkę.

mgr inż. Witold Gryl
Tarnów, luty 1999 r.

(1) Kolaudacja grobów w kwaterze Zastawionych
w kwaterze V na Starym Cmentarzu w Tarnobrzegu.

Łuty 1999.

Lp	numeracja		Nazwisko, imię; dodatkowe dane.
	A. Sypra	TOnZmT	
1.	1.	1.	Godfrejow Józef, jon.
2.	2.	2.	Godfrejow Józef, sen.
3.	3.	2a.	Kruszyńska Franciszka
4.	4.	3.	Ostrowski Michał (bliższe dane Kamila Ostrowska, z el. 214-334)
5.	5.	5.	De Saint Paul Coligny Le Riche Alfred Ludwik Jan
6.	6.	48b	Langie Wincenty Jan
7.	7.	49b	Zajtx-Jurand Tadeusz, komornik (bliższe dane Zofia Bielecka, z el. 221-684)
8.	8.	—	N.N (w inw. TOnZmT - nie figuruje!)
9.	9.	—	Kępiński Adam (w inw. TOnZmT - nie figuruje!)
10.	10.	111.	N.N. Sypra - w inw. TOnZmT - figuruje Udrycki Jan ^x por. 1827, zw. 15.I.1907, powst. x r. 1863.
11.	11.	6.	Waleszczewski Ferdynand
12.	12.	7.	Bogdanowski Ignacy
13.	13.	28.	Lewandowski Leon (data śmierci w inw. TOnZmT podana 29.II.1905, x adnotacja sybirak
14.	14.	27.	Kolka Michał
15.	15.	26.	Langner Tadeusz.
16.	16.	25.	N.N. Sypra - w inw. TOnZmT - figuruje Kołton Aleksander, zw. 1918, x adnotacja lepronieta.

x) herb Nałęcz

Nr	numeracja		Nazwisko, imię; dodatkowe dane.
	Syplek	TDuŁmT	
17.	17.	24.	N.N. (w inw. TDuŁmT - nie figuruje!).
18.	18.	23.	Kosiba Józef
19.	19.	114.	Trybski N.; (w inw. TDuŁmT - figuruje Trybska Józefa)
20.	20.	22.	N.N. (w inw. TDuŁmT - nie figuruje!).
21.	21.	21.	<u>N.N. u Syplek</u> - w inw. TDuŁmT figuruje Klimek Antoni, z adnotacją legionista; bez dat.
22.	22.	20.	Zbiórony grób ofiar Rabacji. (dawny napis: Karol Kotawski 1865)
23.	23.	8.	Jewiła Jakub
24.	24.	9.	Fuss Marian
25.	25.	10.	Żapexiewski Leon
26.	26.	11.	Trocki Józef (inw. TDuŁmT podaje: + 1918, powstańca z r. 1863).
27.	27.	12.	N.N. (w inw. TDuŁmT - nie figuruje!).
28.	28.	13.	Kawalec Józef
29.	29.	14.	N.N. (w inw. TDuŁmT - nie figuruje!).
30.	30.	15.	Żolnierz wzgl. Żołnierz Franciszek, legionista, zw. 1918 w/p danych inw. TDuŁmT.
31.	31.	16.	Szpuniar Bolesław, Szpuniar Mieczysław
32.	32.	17.	Żanaka Józef
33.	33.	18.	Żdebski Stefan
34.	34.	19.	Singer Józef
35.	35.	-	Kornaus Franciszek (nie figuruje ani w planie ciał ani ewidencji inwentaryzacyjnej TDuŁmT).
36.	36.	29.	Hickel Władysław

№	numeraція		Nazwisko, imię; dodatkowe dane.
	Sypki	TONiMT	
37.	37.	30.	Walaś Jan
38.	38.	31.	N.N. u Sypka; winw. TONiMT-figuruje Molczyk Józef, legionista, bez dalszych danych!
39.	39.	32.	N.N. u Sypka; winw. TONiMT-figuruje w tym miejscu legionista Kora Leon, xiii w. 1919!
40.	40.	33.	N.N. u Sypka; winw. TONiMT-figuruje w tym miejscu legionista Bidas Wincenty, bez dalszych danych!
41.	41.	-	N.N. u Sypka; x planie (wycinek KV-współrzędny) i planie TONiMT-urząd, że takiego podziału nie ma x)!
42.	42.	-	Czerwonin Ignacy Marian + 1940, nie ma na planie ani w spisie TONiMT - naprawdę późniejszy!
43.	43.	36.	N.N. u Sypka; winw. TONiMT-figuruje legionista Łazarski Józef - bez dalszych danych!
44.	44.	35.	N.N. u Sypka; winw. TONiMT-figuruje legionista Mastowiec Józef - bez dalszych danych!
45.	45.	34.	U Sypka - Kora Leon; patrz por. Sypki 39, TONiMT 32 - trzeba sprawdzić właściwą lokalizację!
46.	46.	37a.	Lyson Jan wg inwentaryzacji TONiMT spoczywa tu Filipek Stanisław, leg, xiii. 1919 br. danych
47.	47.	37.	Rode Józef Andrzej
48.	48.	37b.	Solecki Stanisław
49.	49.	113.	Curyło Józef
50.	50.	112.	Bieszczał Edward
51.	51.	41a.	Stojowski Stanisław z Jordanów
52.	52.	41.	Kotodziejski Hilary (w napisie naprobny raz wymieniono także, że był oficerem wojsk polskich - naprawdę!)
53.	53.	38.	Grodeccy - Marian (winw. TONiMT: Marian * 1832, + 1891, Urszula * 1836, + 1909)
54.	54.	39.	N.N. u Sypka - winw. TONiMT figuruje: Krupski Andrzej + 1921, powstańca z roku 1863!
55.	55.	40.	Chmielewski Teofil

x) nie należy się, gdyż poprawnie jest zlokalizowany przy ogrodzeniu - taciadzie.

P	numeryce		Nazwisko, imię; dodatkowe dane.
	Sypek	TDuŁmT	
6.	56.	40a.	N.N. u Sypkę - w inw. TDuŁmT figorofe: Kossowski Marian, sierżant legionista, + 7. I. 1938 - napis, in extenso, w twardzi!
7.	57.	43.	N.N. u Sypkę - w inw. TDuŁmT figorofe: Gąsior Jan, powstańca z r. 1863, porucznik u Sangierewicza * 1844 + 6. VII. 1921!
8.	58.	42.	N.N. u Sypkę - w inw. TDuŁmT nie figorofe lub został niepróbowany, spr. w karcie lekarskiej lub mikrofilmie (Ank. dozw.)
9.	59.	42a.	Malik
10.	60.	48.	Habura Franciszek
11.	61.	47.	N.N. u Sypkę - w inw. TDuŁmT - Radożyński Walenty, * 1845, + 19. I. 1925, walcał u Cichomskiego z r. 1863, pow. WP, 26 lat
12.	62.	46.	N.N. u Sypkę - w inw. TDuŁmT - Szepeaniewicz Witold, pow. WP, 26 lat, brak dat.
13.	63.	45.	N.N. u Sypkę - w inw. TDuŁmT - Gostkiewicz Mieczysław, legionista, + 1923, brak innych danych
14.	64.	44.	Rydzyski Jan
15.	65.	51.	Staszewski Walery - w inw. TDuŁmT imię brzmiał Waleryan - do spraw okucia.
16.	66.	52.	Mikoś Marian - w inw. TDuŁmT figorofe imię Julian - do spraw okucia.
17.	67.	52a.	Małej Jakub
18.	68.	46a.	Pabjan Adam
19.	69.	45a.	Kuczyński Wiktor
20.	70.	44.	Bossowski Jan, technik dentysta, legionista
21.	71.	53.	Olszewski Kazimierz
22.	72.	54.	Pilcer Józef
23.	73.	55.	Korosteńska Zofia
24.	74.	56.	Majcher Jan

nr	numeracja		Nazwisko, imię; dodatkowe dane
	Sygnel	Tonizant	
15.	75.	57.	Jaskiewicz Władysław, emer. sędzia apelacyjny, b. marzałek powiatu ławnowskiego, ur. 21.V. 1846, + 25.IV. 1927
16.	76.	50.	Piotrowski Rufin
17.	77.	49.	Kopiec Powstańców z r. 1863

Na podstawie inwentaryzacji Tonizant zidentyfikowano 15 nazwisk zachowanych w opracowaniu A. Syplia jako „bez nazwiska” (normalnie w takim przypadku stosuje się skrót literowy „N.N.” - „nazwiskoniemowite”), są to następujące, spoczynujące tam osoby:

- 10 - 11 - Udrycki Natęcz Jan,
- 16 - 25 - Kotton Aleksander,
- 21 - 21 - ~~Klimmek Antoni~~
- 38 - 31 - Molczyk Józef
- 39 - 32 - Kura Leon (wyjaśnić prawdziwą lokalizację na obelisku!)
- 40 - 33 - Bidas Wincenty,
- 43 - 36 - Łazowski Józef,
- 44 - 35 - Mastowiec Józef
- 54 - 39 - Kropski Andrzej
- 56 - 40a Kossowski Marian
- 57 - 43 - Gąsior Jan
- 61 - 47 - Raczynski Walenty
- 62 - 46 - Szczępaniewicz Władysław
- 63 - 45 - Grodkiewicz Marian

Natomiast nie udało się zidentyfikować 4 nazwisk (wsp. 5 o ile rzeczywiście istnieją & - (J.N.N.):
8 - (?) brak możliwości ustalenia identyczności (nagrobek z napisem A. Syplia „nie udało się” fizycznie
w dostarczonej planie Cypriana planu kwatery I i planu Tonizant - może nieporównywalne „na oświe”?
17-24 - N.N., ale przez interpolację z sąsiedztwa gmina na grobowcu - niezachowany lepiomsta! To samo
odnosi się do trzech pozostałych nagrobków N.N.:
20-22 - N.N. lepiomsta,
20-14 - N.N. lepiomsta,
41 (?) - N.N. lepiomsta, (o ile ten grób rzeczywiście istnieje!

(2) Setna rocznica powstania styczniowego

W roku 1963 przypadała stoletnia rocznica wybuchu powstania styczniowego. Istniejące wtedy jeszcze Towarzystwo Opieki nad Łabytkami miasta Tarnowa (TOŁmT) wystąpiło do przewodniczącego Prezydium Miejskiej Rady Narodowej (PMRN) Józefa Kłosego z propozycją upamiętnienia tego zrywu narodowego przez oznakowanie łabych, rozniesionych po terenie Starego Cmentarza, często zupełnie zapomnianych i porzuconych, jakichkolwiek informacji identyfikacyjnych, poza oznaczeniem miejscowymi, grobów uczestników tego powstania. Ustalono, że na wszystkich grobach powstańców zostanie umieszczona odpowiednia plakietka wg projektu inż. arch. Witolda Grigora Stodurkiego; przedstawiała umieszczony na tarczy heraldycznej, wizerunek orła (bez korony) i adekwatną datę - 1863. Wykonanie tych plakietek, w ilości odpowiadającej sumie grobów powstańców, wydział Kultury zlecił firmie odlawicznej Sapów a rozmieszczenie, wg opracowanego przez mgr inż. Witolda Grigora wyciągu z inwentaryzacji Starego Cmentarza podjęła się firma kamieniarska Górczy (z ol. Konarskiego). Niestety w tej firmie nie dokonano precyzyjnego umieszczenia plakietek na wskazanych obiektach, n.p. niepotrzebnie umieszczono te symbole na wystarczająco oznakowanych „Kopcach Powstańców” a nie przytwierdzono plakietek na odpowiednich kopcach zrelingwie Chrystofora na mogile ziemier powstalcę Józefa Masiewicza (KX-86 wg planu Piechnika) zwanego w r 1893, nazwanym tym obiektem i wiele innych na niechronioną likwidację w pogoni za wolnością obywateli pod nowe groby Józef Kłose proponował umieszczenie dużej tablicy, marmurowej lub spichowej z nazwiskami

wszystkich powstańców z r. 1863 pochowanych na Starym Cmentarzu, co było o tyle słuszne, bo już wtedy Zarząd Ciu. Komunalny nie potrafił zlokalizować grobu powstańcy o nazwisku Władysław Ambrosiewicz, lat 72, zmarłego dnia 24 lutego 1917, pochowanego „Pole 3, nr 500 - grób stały” wg ustnej przetrwanej informacji Jana Van Marcke da Lumen, ówczesnego kiera. Zarz. Ciu. Komunalny. Te współzależne odnośniki do sakralnego zapomnianego pochówku i oznakowania cmentarza, ponieważ od roku 1894 istniał i obowiązywał plan Dzierżewskiego z podziałem terenów na nieregularne. Wspomniana tablica miała być zlokalizowana koło bramy od strony północnej (od ul. Nowotomskiej) i poweńbować stronie muru cmentarnego. Brak miejsca za tego nie przesłaniać miało przez najstarsze wieksze tablice oraz inne jeszcze nagrobki zalegające, że od tej propozycji odstąpiono. Kolejne rozwiązanie proponował inż. arch. Witold Grzybowski w postaci niskiego, „dyktetnego” pomnika. Mianowicie na osi wejścia do Kwatery Kosztownych, w pobliżu odległości od nagrobka Rufina Piotrowskiego, chciał umieszczać, stosunkowo mały, ale bogaty gładzi i koloru, z napisem się przed kaplicą pałacową w Gumnieńskich; na tym gładzi miała być umieszczona data 1863-1963, przycięte cyfry te miały być odłamane w brzośnie. Ale i ten wariant upamiętnienia 100-lecia, powstać nie doznał się realizacji. Przy okazji inż. arch. ^{W. Stodnicki} wykonał projekt typowego nagrobka w Kwaterze Kosztownych, który został wykonany na mogiłach żołnierzy, ale nie do końca, gdyż nie umieszczono dających napisów, co spowodowało okazywanie trudności w identyfikacji, między innymi przy sprawozdaniu A. Sęplia A. II. 1999.

Tu należy zaznaczyć, że uczestniczący w tych uroczystościach budowniczy miastu "architekt miejski" i inż. Olgierd Wójcik zaproponował budowę kostiumu w postaci jednej części cementowej obok bramy głównej po jej zachodniej stronie - dla dalszych poleceń osób zainteresowanych. Z uwagi na znaczny koszt i trudności techniczne przy realizacji takiej inwestycji projekt ten odrzucono, ale warto przypomnieć, że o jego istnieniu była świadomość.

3) Zmiany w układzie przestrzennym i położeniu kwatery Łaskonogich od roku 1894 do 1995

Pierwotny podział cmentarza, którego wyznacze był wspomniany przez A. Piżowską "Protokół Zmianowy" prowadzony przez Zarząd Cmentarza Franciszka Albina, w ciągu 27 lat (1873-1900) - wprowadził 12 zmian (wydaje się, że nikt z lokalnych historyków nie dotarł do tego interesującego materiału). Wg. inf. Józefa Jan Marchała Sumienia "dziś" były identyczne z "Pola" (tu wróć do nowo sporządzonej "zgodowej", a w każdym razie niechcianej i niewygodnej lokalnej grobowi powstałej Władysława Ambrosiewicza - "Pole 3, nr 500 grob stary". Jak wiadomo zmarł on 28. II. 1917 r., a więc już w okresie "turnusów Dzierżewskiego, a nie obcego nie figurował w tej ewolucji? Możliwe, że pochowany w istniejącej już grobie obywateli lub w takcież grobie swoich najbliższych lub przysięgi - pozostał to chyba niewyjaśnionej kłopotliwej "Plan cmentarza gminy m. Torunia" wraz z towarzyszącymi mu spisem zmian i aktywnością tamtejszych - został opracowany przez Michała Dzierżewskiego, starszego oficera budownictwa miejskiego - wprowadził podział tego sepolcra na 43 tzw. "turnusów", pozycję interesującą nas (podzielone) kwatery Łaskonogich stanowiły wyjątkowo Turnus I (z numerem 0000). Cały niemal cmentarz posiadał wtedy jeszcze więcej niż 1000 grobów (sic!) będąc odstępstwem od sztywnej siatki geometrycznej ścieżek i alei, jaką wprowadzono znacznie później. Powierzchnię cmentarza "opiewane" przez Dzierżewskiego stanowiły niepowtarzalne formy malowniczych kłombów, na których wznosiły się stylowe (architektoniczne stylowe) nagrobki. Takie ukształtowanie i Turnus I i interesująca nas kwatera Łaskonogich.

1. Grod frejdw
2. Korczynski (?)
3. Bogdanowski
4. Grod frejdw Marya
5. Le Riche Alfred
6. Piotrowski Rufin
7. Grod poleptych 1863 (nieadekwatne sprężenie; uetyko polepli).
8. Habura Julius (syn Fr. Horkovy?)
9. Korostyńska
10. Bolusek (Bolurek?)
11. Rocki
12. Stopowski, Grodeckich, Rolf (nie pedagog u mnie! a opier boć o motocy!)
13. Strybski
14. Kotarski
15. Tarkow (probowiec rodzinny).

Centralny Grobowiec, wzgl. zbiorczy lub „Kopiec” jedn. superoję A. Sybele, jest na ominięciu planie oznaczony „w widoku”. Jest to o tyle cenne przedstawienie, że na krzyżu wieńczącym pomnik - widac sygnalizację wieńca ciemnego, zielonego, który na przestrzeni lat uległ korozji i nie został odnowiony, natomiast o tyle pomniejsza. Wymowa tego emblematu jest tak doświadcza, że nie wymaga użycia tłumaczenia. Z drugiej informacyjnie, że grób Alfreda de Riche (podaje w transkrypcji emblematu spisy) był zlokalizowany przy potnocno-wschodniej narożniku obrotu kopca, a sam nagrobek został w późniejszym czasie przesunięty na obecne miejsce przy oparciu potnocnej preżerkwatory, widoczna celna wytyczenie obrysów kopca od st. potnocnej.

Założenie ogrodowe zostało zniszczone za czasów architekta miejskiego inż. Romana Kowenby, a podziat
 na 13 terenów został zastąpiony podziałem na 21 kwater i 2 Pasy, wysonowany na planie Ilkiewańskiego
 i w estetycznej formie na planie J. Bednarka z lat 1934/35. Wzrost „reformy” Kowenby wywrócił
 liczne kasty, co jednak dodatkowo wzbogaciło estetykę obiektu. W obronie niezakłóconego doko-
 nania wystąpił młody Bronisław Kulka, który kasty nie uratował, a za to namaxił się przetrzymaniu
 Wkresie międzywojennym konserwacją kasty z II grobów Rofina Piotrowskiego w przededniu
 Święta Zmarłych (Wąskich Świętych i Jura Zadusznych) zajmował się ówczesny Antoni Berowski
 wraz z podopieczną drużyną kowenbą, która pomalowała porządki i ozdobiła groby
 bohaterów oraz zapalała znicze. Na szczycie kopca umieszczano dzwonek znicze, do którego
 dosypywano drobne ziemię, a co koloru żółtego. Na grobie ofiar wojny, oznaczonym
 kamienną tablicą z napisem Karol Kotowski, przyniesiono oryginalny stelaż drewnia-
 ny pod znicze w formie krzyża (włosa), kotwicy (nadrzewa) i serca (miłość) - był to prelony
 symbol i wyraz uczuć patriotycznych. Tradycje te sięgają czasów II wojny, a znicze wtedy
 wtedy miały symbolizować iście zwycięstwa i zwycięstwa. Ten prelon zniczy został po II wojnie, a wielką
 sakralną, zniczaną kładzenie, które zniknęło, ponieważ niektóre kasty tamowały, było umieszczane
 w drogich potowach lat 60-tych, a dokończono. Józefa, portretu Marszałka Piłsudskiego na kopcu
 powstańców. Był to reprodukcja w kolorach szarych i czarnych, wzmocniona na kasty
 zniczaną potowem z 1939 roku, formoły powstańców walczących w ramach kasty. Po po-
 nia czasu portret napis zniczaną tali, który napis był potowem. Był wtedy do wstawienia, co
 został usunięty przez odpowiednie władze, które przedmiot umieszczony bez zgody Zarządu
 Cmentarza i Konserwatora zabytków. Józef z czasów obecnych wyremontowano kasty,
 napisów powstańców, m. in. Franciszka Haby, którego grobowiec, przekształcony do szarych,
 groził zapadnięciem i zniszczeniem. W roku 1998 zmodernizowano napisy Karola ko-
 tawskiego dodając tablicę z nazwiskami spoczywających tu ofiar II wojny światowej
 w spary zniszczonego w „60-lecie Tamna” Andeli Piłkowskiej.

To były działania pozytywne - są, a raczej były (bo może się już nie powtórzą) działania negatywne - to należy usiłowane wkamane do grobu Rufina Piotrowskiego przez historyków, tanie; nieobeznany z konstrukcją grobu ztoczył na kilka cegieł brzo-
mion murów, niski muronach tablicę epitafijną, przypuszczając, że na niej znaj-
duje się napis o grobowcu. Tymczasem to napis jest usytuowane gdzieś pod
tablicą i wymagałby najpierw odkopania. Uszkodzona tablica napisała ko-
pami o hańbie i zginie powstała. Zginęły także 2 tablice, które odpowia-
dały Kupca - jest to, delikatnie mówiąc, cegły niedbalstwa, że tych odpowiedzialnych nie
można nie umocować spowrotem do grobu dla kolejnych pokoleń pacy-

4) Podatkové údaje o vývoji výroby 15 N.N.

- 10-111-Jan Natęx Dolnycki, ur. 1827, zm. 15.I.1909, powstańca z r. 1863, brach doanych (m.x., b/orz.),
16-25-Aleksander Kotłoh, ur. ?, zm. 1918, leproniśta, (kuzpr' olwau na m.x.),
21-21-Antoni Klimak, leproniśta, brach doanych ur. 1890 (m.x., b/orz.),
38-31-Jan Molexyk, leproniśta, brach doanych ur. 1890 (m.x., b/orz.),
39-32-Leon Kura, leproniśta, ur. ?, zm. 1919 (m.x., b/orz.),
40-33-Wincenty Bidas, leproniśta, brach doanych (m.x., b/orz.),
43-36-Józef Łaxarski, leproniśta, brach doanych (m.x., b/orz.),
44-35-Józef Mastowiec, leproniśta, ur. ?, zm. 1924 (m.x., b/orz.),
54-39-Andrzej Krupski, powstańca z r. 1863, ur. ?, zm. 1921 (m.x., b/orz.),
57-43-Jan Gasion, powstańca z r. 1863, porucznik armii dołnypręlicz, ur. 1844, zm. 1921, kuzk' olwau na m.x., tabliczka wstążki staba cyptelka,
61-47-Walenty Raczynski, powstańca z r. 1863, porucznik WP, ur. 1845, zm. 19. I. 1925,
62-46-Mładystaw Szeppak Krewicz, powstańca z r. 1863, podporucznik w Czachowskiem
63-45-Marian Gostkiewicz, leproniśta, ur. ?, zm. 1923 (m.x., b/orz.),

W roku 1963, między innymi i książkę ołpianą, zostają zastąpione normalizacją w języku
naprawkami z "konsolami" przez wyłączenie ich z tablicy kolorów filmowej; tablice tych nie
wykonano. Powyższe informacje pochodzą z kalendarium episkopatu polskiego w sprawie władz
kościelnych, wydanych w Warszawie w październiku 1963 r. Wskazano na brak danych, stwierdzając,
że kartoteki zawierające dane (dokonywane i nieblokowano), wskazują na brak pełnego zespisku Józefa
Van Norcka da Gumpie. // Dziennik: 45-34 wg inn. Tętno: Filipk Stanisław, legnisiński, zm. 1919, brak danych pch danych

5) Kontrowersje w spr. Oświlda Artwińskiego

W międzypięcioletniej, imponującej publikacji „Pomniki bojowników o Niepodległość 1794-1863”, W-wa 1829 r. Wydawnictwo Ministerstwa Robót Publicznych, folio, pracę zbiorową zamieszczona informacja, wrok ze nocy dzieła fotogr. naprobka, w miejscowości Ksiaz Maly, b. powiat wieckowalce, ze spoczywa tam, z podnie z epitofium, następujący powstańcy:

- Seweryn Mieszkowski, właściciel majątku Chwałowice w roku zgonu, pochowany 15. III. 1863,
- Napoleon Wierzchowski – 15. marca 1863,
- Oświlda Artwiński – 15. marca 1863.

Pora tuż, okoliczności śmierci O. Artwińskiego przystąpiła praca autorów Kolumny „Nowolecki” „Pamiętnik rodu polskich”. Mianowicie Artwiński miał zginąć, wrok z rany po powstaniu w czasie poszku w powstaniu (od czebotka b.) olwożcie. Napis na Kopcu podaje datę datę śmierci 14. III. 63, ale napis na cmentarzu w Ksiazie Maly podaje mi datę zgonu lecz pomyłka. Z cho przystawionych publikacji wynika, że O. Artwiński nie spoczywa pod Kopcem na Starym Cmentarzu.

Atak, natomiast mówiąc, to wspomnianie „vademecum” po grubowiciu powstaniu z końca XVIII i XIX, z Tamowa zamieszcza tylko Mowkolecia gen J. Bem, ani nawet nie wspominając o kilkudziesięciu powstaniach z tego okresu pochowanych na tamowskiej nekropolii.

6) Kim był i czy brał udział w powstaniu 1863 r. Alfred de Riche (nazisko „shudcon”).

Sam fakt, że Alfred de Riche spoczywa w Kwaterze Zastawionych niegdy nie słowoliz, jak to wynika chociażby ze spisu Dżemajskiego, gdzie występują osoby których nazwiska nie są znane ani w miedziance w literaturze. Jedynie w materiałach Józefa Waj Marka da dumen figuruje nast. informacja: de Riche Alfred Ludwik Jan Coligny de Pozi (Syple podaje Il Saint Paul i t. d.), urodzony 13. I. 1830 (u Syple 1836), zmarł 28. I. 1864 (u Syple 1866!). Nazwisko francuskie, mógł więc być żołnierzem (oficerem) „Ja Kwadru śmierci”, formacji powstańczej z r. 1863, dowodzonej przez francuza Rochebruna. W tablicy jednak rózce powinna być umieszczona tablica z nazwiskiem de Riche na Kopcu! Ani ma i nie było tam takiej.

7) Kontrowersje dotyczące dalszych nazwisk i lokalizacji.

A. Sypek podaje informacje, że w grobie, w/p przyjętej przez A. Syka numeracji 9 - spoczął Kepiński Adam. Zmarł 25. I. 1941, lat 53. Z tych danych wynika, że mógł być leprorobim. Nieocenił on Van Maucke nazwisko skrócone, a raczej podanego poprzednio nazwisko pełnego/podaję w swoim. Wykazuje powstańców z r. 1863 z Tarnowa, pod numerem 49 nazwisko Kepiński Ludwik. Można przypuszczać, że Adam Kepiński, z r. 1863, interakcji i osiedlenia, eks-owego swojego życia był leprorobim, sygnem lub wulgiem Ludwika Kepińskiego - a może to się zdarzało w końcu wojny z. W inwentaryzacji TONZMT nie występuje. Poz. 42, w/p numeracji A. Syka - Czernoch Ignacy Marian, Legionista 1 p.p. (chyba leprorobim). Zmarł w Tarnowie w 1940 r. Urodzony w Heblu. Nie kwestionuję wiarygodności tego zapisu - ale w inwentaryzacji TONZMT - nie figuruje. Poz. 35, w/p numeracji A. Syka - Korneliusz Franciszek - Legionista 2 p.p. (leprorobim). Zmarł 1. V. 1938 r. W inwentaryzacji TONZMT - nie figuruje. Poz. 59, w/p numeracji A. Syka - Malik (naprowadzić lakoniczne informacje. Przez interpolację można przypuszczać, że to był Legionista, może coś nie bliźniego na ten temat Malik Ryszard, nr tel. 222-246. W inwentaryzacji TONZMT nie figuruje. Zastanawia fakt, że wymienione powyżej 4 nazwiska nie figuruje zgodnie w inwentaryzacji, b. TONZMT - była ona przeprowadzona sumiennie i dokładnie. Nasowa się przypuszczenie, że w/p leprorobim zostali ewakuowani i przesiedleni (na wolne miejsce w Kwaśniku Zastępcy - w okresie już po zakończeniu inwentaryzacji Starego Cmentarza w Tarnowie przez Towarzystwo Opieki nad Kombatantami miasto Tarnów, bezpośrednio w terenie, tj. w roku 1969, kiedy to w dniu 1. XII. 1969 działano TONZMT zostało kontrowersyjnie. Innego rodzaju rozbieżność dotyczy poz. 41 - N.N. w/p numeracji A. Syka. W inwentaryzacji i planie cmentarza Piechurka, zaktualizowanego przez TONZMT, a nawet planu wyznika kwater V, dostarczonego przez A. Syka wynika że taki grób nie istnieje, gdyż zawałło grobowe w/p numeracji A. Syka 40 - (a 91 w/p nowej numeracji cmentarza, 33 w/p numeracji TONZMT) jest już ogrodzone. Wynika to z lokalnej? Podobna rozbieżność zachodzi w odnośności planu pierwszej kwatery Zastępcy. Plan Piechurka zaktualizowany przez TONZMT wykazuje 11 grobów, w tym wspólnego planu (olaty, autorzy?) również podaje 11 grobów. Natomiast A. Syka podaje tych grobów 12 - olaty? Pomysł czy stan istniejący? To do wyjaśnienia. Ponadto w inwentaryzacji TONZMT wykazywała tylko 1 nagrobek N.N., ponieważ pomiędzy Oficerami

(o A. Syplce 4) a Le Riche (o A. Syplce 5). Był to praski wieny cokol komitetowy, bez aneksu i mapy. Jak wynika z listem Autorki i wyznika współczesnego planu - relacja tego jest niecałkowicie. Sam natomiast z 2 inne N.N. (poz. 8 u Syplce) i (poz. 10 u Syplce), ten ostatni identyfikowalny, jako Jan Matejko Uchylski. A może ten cokol, który znajdował się od zachodniej strony, który nie lokalizacja nie poz. 8 u Syplce - trudno dobrać i nawet wizja lokalna nie może tu pomóc - no trudno, co odcia się zaczęła na starą cmentarz jak pisał w swoim czasie, "Fotograficzne Akty".

Wyjaśnienie i uzupełnienie "zasiedlenia" kwatery zasłoniętych nierozwiązanych jednak całością zapadnięcia obywatelstwa powstańczego i wojennego, gdyż w pozostałych kwaterach i pasach (wygląda na technikę) znajdują się liczne nagrobki uczestników wojny napoleońskiej, powstańców i walczących w 1846, powstańców lat 1831 i 1863, w tym Ludów i 1848, uczestników w 1905, i w wojny światowej, legistów oraz żołnierzy oficerów WP z młodych w czasie pokroju. Jest także nagrobek, jednego żołnierza cesarza Maksymiliana z Meksykiem. Zapadnięcie to wymaga jednak kolejnego opracowania. Byłoby rdzennie wskazać opracowanie indeksu z młodych powstańców i młodych żołnierzy, odnoszącego się do terenu całego cmentarza.

Przytaczane określenie udziału powstańców z r. 1863 w "armiach" oraz dowódca polski generał "jest wzięte z istniejących dokumentów napisanych, było to może sformułowanie dla "na wzrost" dla podurzenia ducha. Sprawdzenie i jednolite wyrażenie także pisownia nazwiska dowódcy n.p. Czechowickiego (Czechowickiego?).

Zmiana układu pionowego zastosowana w kolejnym planie Staroego Cmentarza polegająca na wcięciu "piedmukowickich" Pasdu T i II do sąsiadujących kwater powoduje i wprowadza jeszcze większy chaos w ewidencji, a ostatecznie mówiąc słowami odczytu do wielu nieporozumień. Czy nie było prościej zachować dotychczasowy podział i dotychczasową numerację

kwatery, pasów i grobowców, a jedynie dorysować obiekty nowe w miejsce przemieszczonych "obiekty starszych i porzucić opisać? Pytanie często retoryczne!

W Mozem Olegomra znajdował się oryginał Planu Drewnianego, nieznany już dziś do tego planu znajdował się (jako 21) w Zbiorze Cech Komercyjnych - niestety znalazł się jak na przykład w ujęciu. Oryginał Planu Piechoty i kolumny matrycy - zapinety, o ile nie były tamowane specownie od techniki sepolkralnej. Natomiast Muzeum Olegomra posiada fotokopie Planu Piechoty z danymi osobymi prywatnymi. Prawdopodobnie istniejące jeszcze jedna oryginalna kopia oraz dowód z Planu Piechoty. Wreszcie Archiwum Państwowe w Warszawie posiada zaktualizowaną kopię oraz dowód Planu Piechoty w wyniku ilościach dysponuje zaktualizowaną kopię oraz dowód Planu Piechoty w wyniku inwentaryzacji Staroego Cmentarza w latach 1961-1964 (aktualizacja dokonana przez Andrzeja Zborskiego i autor niniejszych uwag. —

8). Errata tekstu - propozycje poprawek i uzupełnień.

- s.1, wiersz 13 zamiast „tawnowian” - bo było to określenie 3 wieków wyżej proponuje „manifestacji uczuć patriotycznych”
- s.1, wiersz 9, od dołu (liżony bez nachwisk) jest „centima”, ma być: „centa”.
- s.2, (liżony bez nachwisk), wiersz 1 - jest „porebreg” - a może „charakter”;
- s.2, wiersz 6, od góry - (informacja) Wilhelm Habicht, zmarł w Krahowie w 1898 r. i tam jest pochowany,
- s.2, wiersz 14, od góry... „skate dnewo”. „Dodać znowu: „hixyx” był to dobroczy symbolizujący wieńce czerubiny”
- s.2, wiersz 7 od dołu, liżony ponad nachwiskiem: „Moskiewick” dodać imię: „poreol nachwisk” „Franciszek”
- Nachwisk 1. Artwinski Oswald, nie spoczywa pod Kopcem (patrz Uwagi Wądro...) s.12. Natomiast Franciszek Mos-
- Kiewick spoczywa pod Kopcem,
- s.3(5) Psarski Emil, dodać: „II”. ur. 21.V. 1844, zm. 26. XI. 1920,
- s.3.(4) Smolik Kotwicz Karol, wg Van Marcke zm. 13. III. 1866, prawnik do urad Zbigniew Cieroni, Krahów,
- s.3.(6) Becherlski Witold, wg. Van Marcke poległ 1. IX. 1863 r.
- s.3.(7) Tabaczynski Karol, wg. Van Marcke poległ 19. III. 1863 r.
- s.3.(8) Gutewicz Władysław, wg. Van Marcke zm. 20. VII. 1863 r.
- s.4.(10) Ogorski Michał, wg. Van Marcke zm. 11. VI. 1863 r.
- s.4.(11) Kowalski Józef... pod Matagoszczą, ma być... „pod Matogorzechą”
- s.4.(12) Sobolewski Władysław. Ranny 18. III. (1863!) pod Grochowiskami; Van Marcke podaje 14. III. 1863,
- s.4.(13) Lipiński Augustyn, Van Marcke podaje Faustyn i datę 19. III. 1863, jako dzień zgonu,
- s.4.(14) Ofprński Kazimierz, u Van Marcke - Ludwik, w zdaniu przedstawienie liter: xceladnik / xceladnik,
- s.4.(16). Fuscański Tomasz; Van Marcke podaje: popr. u dąbiewicki, walczył pod Starowem, Matogorzech Pieskowiz
- Skatę, Chrobrym, Sasnowką i Grochowiskami. Zm. w Tawunie 30. II. 1907
- s.4.(17). Gascor Jan - (krzyż drewniany na m-x. z napisem Jan Gascor porucznik u dąbiewicki (inf. Wz).
- s.5.(18) Tokarz Stanisław wg. Van Marcke ur. 2.V. 1840, zm. 16. IV. 1916, doktor praw.
- s.5.(19) Piekarski Wojciech, wg. Van Marcke poległ pod Gaciami dn. 21. VI. 1863.
- (nachwisk ten bitwy należy poprawić także u II Emila Psarskiego - więc Gacze nie Gace!

- 5.5. (21) Eraxmus Henryk - wg Van Marcke ur. w 1848 w Jarosławu (in) xestany na Syberii, gdzie przeby-
wał 3 lata (in) zw. Jania 8. VI. 1913 w Tarnowie.
- 5.5. (22) Moskiewicz Franciszek - wg Van Marcke: „Kpt WP, brat udrat w walkach powstańczych odznaczonego odznacze-
nia w latach 1863-1864, pod Miedziem, pod Komorowem, pod Odrzyskimi, Agnieszka
(absolwent) Luban, oficerzysta prywatny, Npodał chodzą w mundurze powstańczym w II RP (wg)
wypisane w urzędzie między kanczykami B. często widywałem go na ul. Piłsudskiego
(przed nowym!) Bieda. (wg)
- 5.5. (26) Teliga Ignacy - wg Van Marcke podaje nieco inaczej: (in) oficer wojsk polskich z 1831 r. uczestnik
powstań z 1863 r. Urodz. 1810 r. we wsi Bieleń w województwie sandomierskim,
zm. 9. I. 1894 w Tarnowie.
- 5.5. (27) Szelągiewicz Józef - wg Van Marcke podaje: (in) xpinat pod Jęzowem dn. 3. V. 1863 r.
- 5.6. (kwatery V) (1) De Saint Paul Coligny de Ruhe Alfred Ludwik Jan - wg Van Marcke oraz inwentaryzacji
TCu i mT to złożone nazwisko brzmiało: De Saint Paul Coligny Le Riche Alfred Ludwik Jan,
(patrz także s. 12, niniejszego opracowania - ale także na następnej stronie (7) opracowania,
gdzie Autor „popytał” część biogramu Alfreda de Riche do biogramu legionisty Łajtko.
Marek to poprawić.
- 5.7. (10) - Udrzycki Jan Natęcz, powstańca z 1863 r. ur. 1827, zw. 15. I. 1907 (wg danych TCu i mT),
- 5.7. (11) - Wołoszyński Ferdynand, ale liczył nie 78 lat ale 72 wg prawidłowej „matematyki”.
- 5.7. (13) - Lewandowski Leon - inwentaryzacja TCu i mT podaje dołako wo „sybirak” oraz datę zgonu 29. VI. 1905.
- 5.7. (15) - Langner Tadeusz - inwentaryzacja TCu i mT podaje (in) paol (in) pool Czabiskami,
- 5.7. (16) - Kotton Aleksander, legionista, zw. 1918 (wg inwentaryzacji TCu i mT).
- 5.7. (18) - Kosiba Józef, bratowiec 2 potku ofiar Legionów Polskich, więzieni Husztu, lat 18 [gimnaz-
jalista], zw. 13. XII. 1918.
- 5.7. (19) - Trybski (w inwentaryzacji TCu i mT figuruje Trybski Józef; brak danych, natomiast w sprawie do
planu Dziwanowskiego podano nazwisko „Strybski”. Sprawa (nie) do wyjaśnienia.
- 5.7. (21) - Klimek Antoni, legionista (wg zapisu inw. TCu i mT, bez innych danych).
- 5.8. (25) - Zafexiewski Leon, legionista i więzieni Husztu (zapis wg. inw. TCu i mT).
- 5.8. (26) - Trocki Józef, uczestnik powstania z r. 1863, ur. na Wileńszczyźnie 25. III. 1841, zw. 17. I. 1918
(dane z inwentaryzacji TCu i mT, spisane in situ. -

17
s. 8. (30) - Żołnierz Franciszek (vel Zolnierz), wgiw. TOnXmT legionista 5 p.p. legji, ur. ?, xw. 1. IV. 1918.

s. 8. (36) - Hickel Władysław, zapis Autora rdzini się nieco od zapisu, in situ; inwentaryzacji TOnXmT ostatecz-
nie puxtochony w catości; Władysław Hickel, pułk. W.P. dowódca 12 Brygady 4 pułku
kirasowego 17 p.p. W.P. byty ochotnik 5 dywizji strzelców polskich i dowódca polskiego
ruchu oficerskiego w Nowomikołajewsku na Syberii. Zw. 18. V. 1923? Należy może
sprawdzić ten zapis na miejscu.

s. 8. (37) - Walat Jan, zapis inw. TOnXmT jest dokładniejszy; b. posterunkowy P.P., legionista
sierżant 1 pułku piechoty legionowej II Brygady, ur. 12. IX. 1896, zw. 14. I. 1932, odznaczenia
krzyżem Niepodległości, zmarł śmiercią tragiczną.

s. 8. (38) - Molczyk Józef, legionista, zapis inw. TOnXmT, brak dalszych danych. U.A. Syplce N.N.

s. 8. (39) - Kura Leon, legionista, ur. ?, zw. 1919 zapis inw. TOnXmT, wp. A. Syplce N.N.! sprawdzić na miejscu!

s. 8. (40) - Bidas Wincenty, legionista, zapis inw. TOnXmT, brak dalszych danych. U.A. Syplce - N.N.

s. 8. (41) - N.N. u A. Syplce. Wp inwentaryzacji TOnXmT tego problemu. Sprawdzić na miejscu!

s. 8. (43) - N.N. u A. Syplce. Wp inwentaryzacji TOnXmT legionista Józef, brak dalszych danych.

s. 8. (44) - N.N. u A. Syplce. Wp inwentaryzacji TOnXmT legionista Marcin Józef, brak dalszych danych,
poza niepełną datę zgonu - 1924.

s. 8. (45) - U.A. Syplce Kura Leon, patrz Syplce (39), może sprawdzić waciśnię lokalizację. Noto miast inwentaryzacji
TOnXmT podaje w tej pozycji: Filip Stojowski, legionista, zw. 1919, brak dalszych danych.

s. 9. (47) - Rode Józef Andryś - sprawdzić prawidłowość pisowni nazwiska: Rode czy Rhode!
Pozą tym, w inwentaryzacji TOnXmT zapisano: „Obywatel ziemski i zastępcy żołnierzy
z 1863 r., wzorony Cjenc u. 1842” TOnXmT podaje rok śmierci 1893, zyciowa A. Syplce, a
ale rok brodzienia 1841 a nie, jak u Syplce 1842. Sprawdzić in situ.

s. 9. (51) - Stanisław Jordan Stojowski, zapis daty ur. wp. inw. TOnXmT - 1806 a nie 1804 A. Syplce.

s. 9. (52) - Kotakrejowski Hilary, zapis wp. inw. TOnXmT podaje inne daty: ur. 1810 (Syplce 1813), zw. 1868 (Sp-
pek 1863). Zapis ten podaje, że zmarły był b. oficerem proshine, polskim i francuskim
a więc Stojowski z 30 lat, a nie 2 jak u A. Syplce. Należy istotnie jako ciekawostka!

s. 9. (53) - Grodziecy, Wp TOnXmT: Marcin ur. 1832, zw. 1841, Urzula ur. 1834, zw. 1909.

s. 9. (54) - N.N. u Syplce. Wp TOnXmT: Kropski Andryś, zw. 1921, powstaniec z r. 1863!

s. 9. (55) - Chmielewski Teofil, Wp TOnXmT: żołnierz z r. 1831, obywatel ziemski, ur. 1811, zmarł
20. XI. 1889 (u Syplce: ur. 1814, zw. 1880)

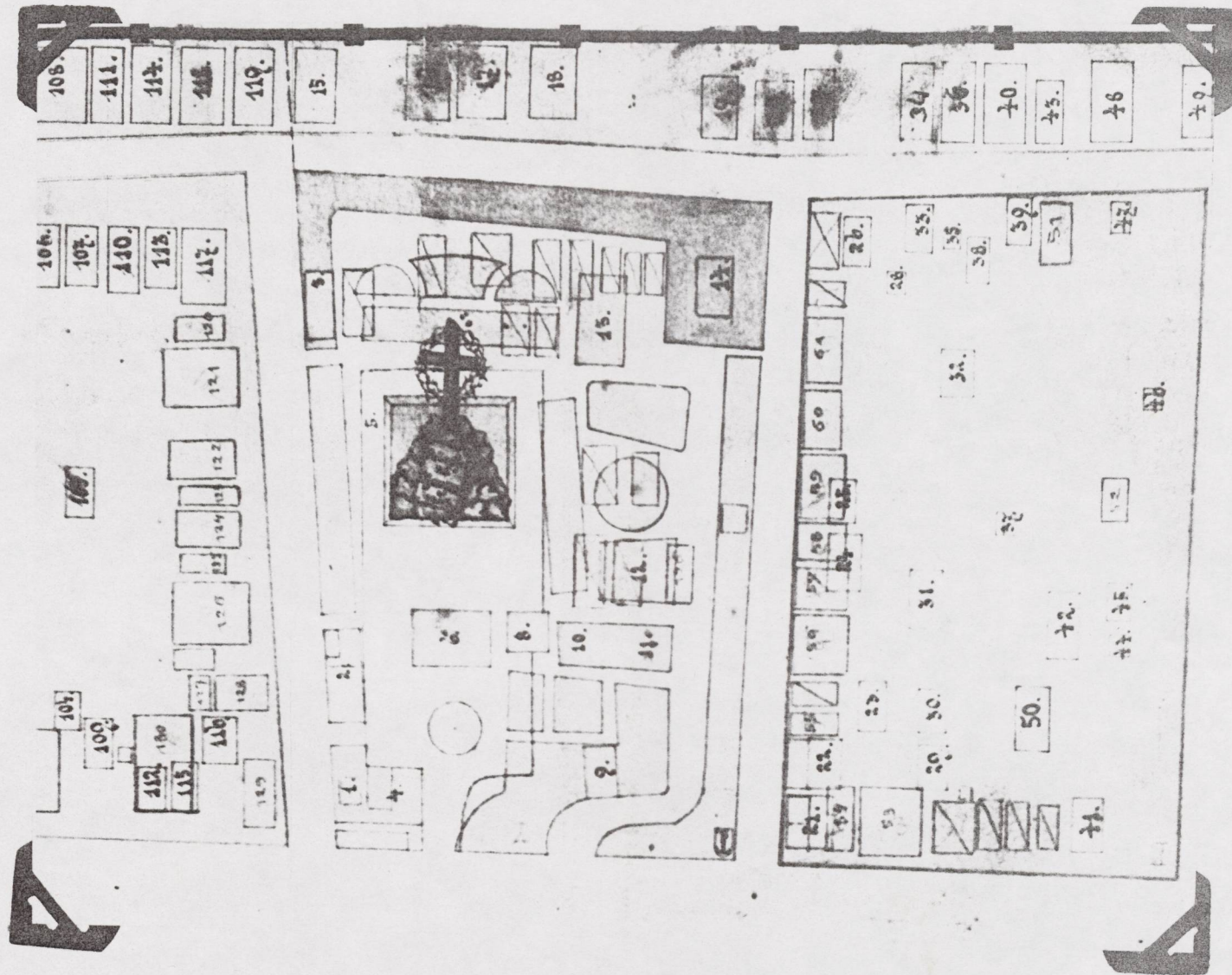
- Δ. 9. (56) - N.N. u Syplka, wg TONZmT - Kassowski Marian Janacy, sierżant 2 p.p. lej. i podporucznik niepodległej Polski, odznaczony Krzyżem Niepodległości i Jęwałdskimi. Zar. m. 6. 10. 1938.
- Δ. 9. (57) - N.N. u Syplka, wg TONZmT - Grabczyński Jan, porucznik u Łowczyńskiego, ur. 1844, zm. 1921. Prawdopodobnie/63
- Δ. 9. (61) - N.N. u Syplka, wg TONZmT - Raczynski Walenty, porucznik WP, powstańca nr. 1863, walczący pod dowództwem Czajkowskiego, ur. 1845, zm. 19. I. 1925.
- Δ. 9. (62) - N.N. u Syplka, wg TONZmT - Skrzepowski Henryk, powstańca nr. 1863, porucznik u Czajkowskiego, brat dachy dot. ur. i śmierci (zmarł w latach dwudziestych. XX w.)
- Δ. 9. (63) - N.N. u Syplka, wg TONZmT - Gostkiewicz Marian, legionista, ur. ?, zm. 1923, brat dot. starszy.
- Δ. 9. (64) - Rydzynski Jan, powstańca nr. 1863, walczący pod Miechowem i Kuzwobłotami (u Syplka, błąd: „Kuzwobłotomni”) podkomendny dachy, ur. 29. VII. 1840 w Łęgu, zm. 6. VI. 1929 r. (Syplek podał 6. VI. 1924 r.).
- Δ. 9. (65) i dachy nr. 11 (opisane numerem s. 10!). W inwentaryzacji TONZmT imię brata Walentia - Staszewski Walery (imię do sprawdzenia), żołnierz nr. 1863.
- Δ. 11. (66) - Mikos Marian, w inwentaryzacji TONZmT figuruje imię Joliana i informacja legionista, (choć między innymi nie pisał, u p. lej. Józef Kollik miał 14 lat gdy wstąpił do Legionów, brat Michał) i obywatel Lwowa, ur. 1. VII. 1900, zm. 5. VI. 1925
- Δ. 11. (67) - inwentaryzacja TONZmT dachy informacja: Mader Józef, podoficer II Łelarskiej Brygady Karpaczej Legionów Polskich, b. więzień Łowcy.
- Δ. 11. (68) - Kuczyński Wiktor, legionista, lat 43 zm. 12. VII. 1941 (wg inn. TONZmT).
- Δ. 11. (69) - Bossowski Jan, legionista, technik slent, mieszkał przy pl. Karkiemie. Wraz z innymi w kamieniu Rynek 20. Żył z synem, chłabem slentystą.
- Δ. 11. (71) - Olszewski Kozłowski, lej. I Brygady, ur. 4. III. 1875, zm. 9. IV. 1947.
- Δ. 11. (72) - Pilcer Juliusz Benedykt, legionista I Brygady, kpt WP, ur. 4. III. 1875, zm. 15. I. 1929. (opisane imię i data urodzenia wg inn. TONZmT).
- Δ. 11. (73) - Korosteńska Zofia z Kowalskich, lat 81, zm. 10. II. 1881 (+ Syplek podał 1981 - musiałoby mieć 101 lat! poprawić!)

28. II. 1999
h. C. m. l.

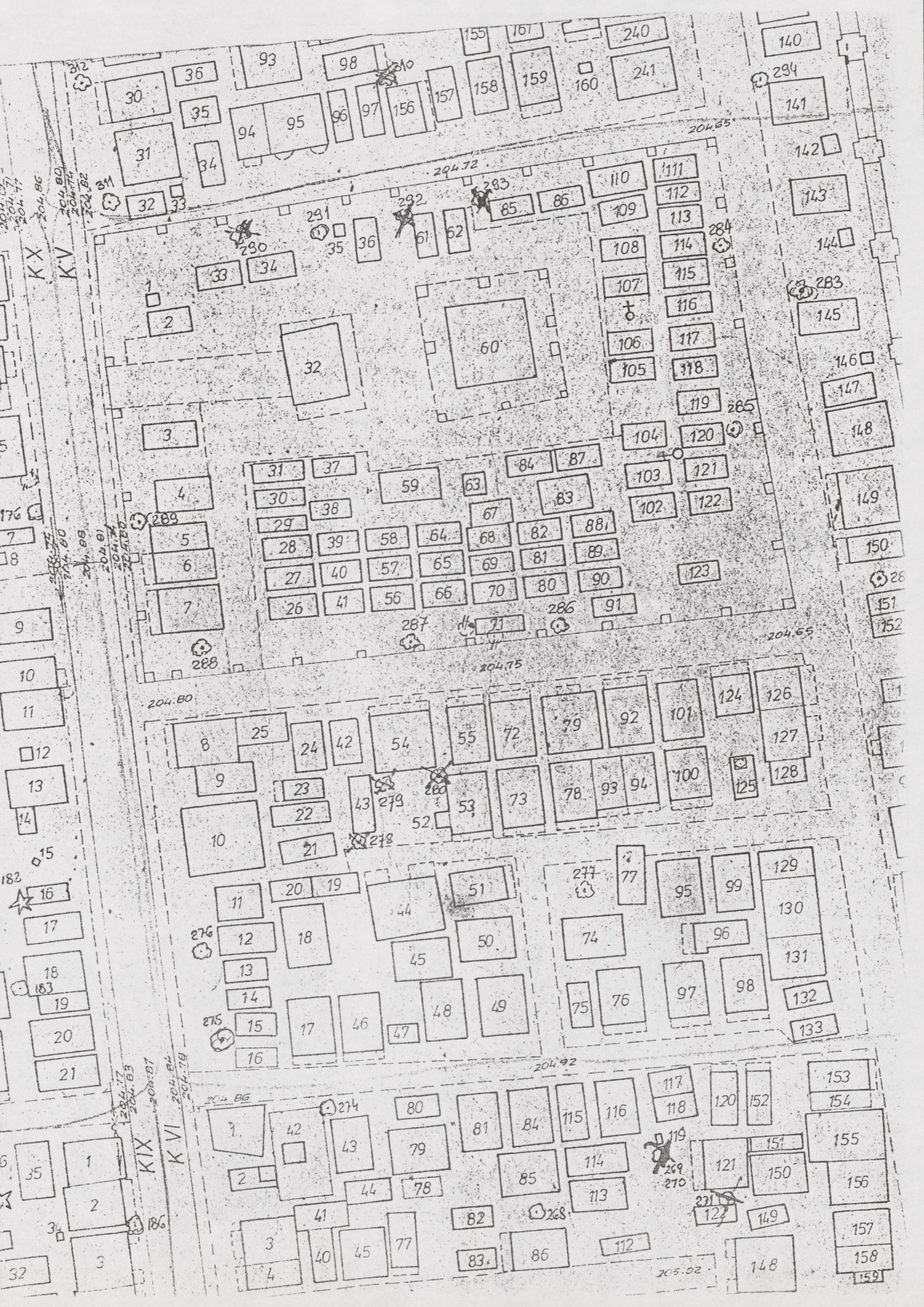
(9). Wnioski i zakończenie.

1. Autor mógłby podjąć szlachetny trud opracowania biografii pozostałych uczestników walk wolnościowych XIX i XX w., porównując ich do wojen napoleońskich a nie II wojny światowej skończonych, wskazując opracowaniu zbiorowego spisu bohaterów z wyróżnieniem tomów, które się dotychczas ukazały i które się jeszcze ukazują.
2. Komitet Opieki nad Starą Cmentarnią w Tarnowie (który powstał z inicjatywy Autora) - mógłby wystąpić do władz Miasta o stopniowe uzupełnianie zbioru metrykowanych nagrobków bohaterów w kwaterze Katołowych Sz. Ciu., przez wyposzczenie ich w tablice informacyjno-epitafijne.
3. Niezbędny jest także dokonanie całościowego przeglądu stanu grobownictwa wojennego z u/w okresu i należyte zabezpieczenie go przed kasacją przez Zam. Civ. Kona.
4. "Idąc za ciosem" - byłoby wskazane umieszczenie tablic upamiętniających pobyt w Tarnowie, w roku 1863. M. Langiewicza i jego Adianta H. Pustowskiego i innych bohaterów czasowo w Tarnowie, na budynku t. zw. Hotelu Krakowskiego, zawierających informację napis i ew. ich podobizny w postaci medalionów.
5. Z uwagą na rosnące zainteresowanie społeczeństwa tarnowskiego oraz liczących osad z poza Tarnową - rozważać w porozumieniu z "promocją miasta" możliwość wydania edycji dotyczącej wybranych tomów dot. historii Starego Ciu. w Tarnowie - w formie reprintu.

Wycinek z Planu Hrziewańskiego - widokowy wieniec cmentarny na schematycznie z arch. kopcu z r. 1863
(Original - Arch. Okr. w Tarnobrzegu).

23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

RABACJA

22

12 13 14 15

21

22

23

24

16 17 18 19 20 21

25

26

27

28

29

30

20

11

6

10

11

9

8

7

1

6

1

5

49a

4

186

3

5

2

10

1

20

2

2

1

77

Kopiec

49

76

24FIN

50

75

WESŁIE

35 36 37 38 39 40 41

42 43 44 45 46 47 48

49 50 51 52 53 54 55

56 57 58 59 60 61 62

63 64 65 66 67 68 69

70 71 72 73 74 75 76

77 78 79 80 81 82 83

84 85 86 87 88 89 90

91 92 93 94 95 96 97

98 99 100 101 102 103 104

105 106 107 108 109 110 111

112 113 114 115 116 117 118

119 120 121 122 123 124 125

126 127 128 129 130 131 132

133 134 135 136 137 138 139

140 141 142 143 144 145 146